

ORSZÁGOS RENDŐRFŐKAPITÁNY

1139 Budapest, Teve u. 4-6.

1903 Budapest, Pf.: 314/15.

Tel: (06-1) 443-5573 Fax: (06-1) 443-5733

BM: 33-104, 33-140 BM Fax: 33-133

E-mail: orfkvezeto@orfk.police.hu

Szám: 105/716- /2009. RP.

Tárgy: alapvető jogot sértő
rendőri intézkedés
elleni panasz elbírálása

H A T Á R O Z A T

A Rendőrségről szóló 1994. évi XXXIV. törvény (a továbbiakban: Rtv.) 92. § (1) bekezdésében biztosított jogkörömnél fogva panaszos által benyújtott panasz tárgyában – figyelemmel az Rtv. 93/A. § (7) bekezdésére, továbbá a Független Rendészeti Panasztestület (a továbbiakban: Panasztestület) 224/2010. (IV. 21.) számú állásfoglalása megállapításaira – a rendőri intézkedés elleni panaszt az intézkedés ténye és jogalapja, valamint a kényszerítő eszközök alkalmazásának jogszerűsége tekintetében

elutasítom,

míg a testi kényszer sérülést okozó volta tekintetében a panaszt – hatáskör hiányában –

érdemi vizsgálat nélkül elutasítom.

A határozat ellen az Rtv. 93/A. § (9) bekezdése alapján – figyelemmel a közigazgatási hatósági eljárás és szolgáltatás általános szabályairól szóló 2004. évi CXL. törvény (a továbbiakban: Ket.) 100. §-ának (1) bekezdése a) pontjára és (2) bekezdésére, valamint 109. §-ának (3) bekezdésére – fellebbezésnek helye nincs, annak felülvizsgálata közvetlenül kérhető a bíróságtól.

A keresetlevelet az Országos Rendőr-főkapitányságra – a Fővárosi Törvényszéknek címezve – a felülvizsgálni kért határozat közlésétől számított harminc napon belül kell benyújtani, vagy ajánlott küldeményként postára adni, illetve azt a fenti határidőn belül a Fővárosi Törvényszékhez, a 1539 Budapest Pf. 632. címre közvetlenül is be lehet nyújtani. (A polgári perrendtartásról szóló 1952. évi III. törvény 330. § (2) bekezdése, 326.§ (7) bekezdése; Ket. 109. § (1) bekezdése).

A határozatot kapják:

- 1) Panaszos
- 2) Független Rendészeti Panasztestület
- 3) Budapesti Rendőr-főkapitányság vezetője
- 4) Irattár

INDOKOLÁS

I.

Panaszos 2009. július 10-én nyújtotta be beadványát a Panasztestület honlapján elérhető elektronikus formanyomtatványon, amelyet utóbb, 2009. július 28-án kelt levelében aláírásával is megerősített. Ebben előadta, hogy álláspontja szerint jogszerűtlen volt a 2009. július 4-én Budapesten, az Erzsébet téren tartott rendezvény feloszlatása. Ennek során őt közvetlen közletről kétszer lefűjták könnygázzal, majd „behúzták” a rendőri sorfal mögé, ahol gyorskötözővel megbilincseltek. Amikor tovább akarták vinni, fuldokolni kezdett, ekkor a földön hagyták, és „egy idő múlva” mentősök jelentek meg, akik megkezdték az ellátását. A panasz szerint a rendőrök a mentősök többszöri felszólítása ellenére is alig akarták eltávolítani a gyorskötözőt. A mentősök azt mondták, hogy a panaszos életveszélyes állapotban volt, tetániás görcsrohamot kapott, és bármikor bevérizhetett volna a nyelőcsöve és a tüdeje. A panaszos szerint az egyik mentős hajlandó tanúskodni az ügyben. Több felvétel is készült a kiemeléséről, amikor a panaszos a földön ült, és megtámadták. Beadványában jelzi, hogy nem viselt gárdista egyenruhát, pedig erre hivatkozva állították elő a tüntetőket. A fentiek alapján kérte ügye kivizsgálását.

A panaszos 2009. augusztus 21-én kelt, a panaszát kiegészítő adatokat tartalmazó levelében megadta a beadványban említett mentős elérhetőségét, továbbá video- és fényképfelvételeket csatolt a kiemeléséről. Közölte azt is, hogy orvosi iratok az ellátásával kapcsolatban, illetve sérüléseiről nincsenek a birtokában, ezért ilyeneket mellékelni nem tud.

A panaszos által előadott kifogások az alábbiak:

- az intézkedés ténye és jogalapja;
- a testi kényszer alkalmazásának jogalapja, szakszerűsége és arányossága;
- sérelmezte a gyorskötöző – műanyag bilincs – alkalmazását és azt, hogy többszöri kérése ellenére sem távolították el a rendőrök a kezéről;
- kifogásolta, hogy a vele szemben alkalmazott kényszerítő eszköz (könnygáz) sérülést okozott.

A Panasztestület állásfoglalásában megállapította, hogy a rendőrségnek a rendezvény feloszlatásához kapcsolódó tájékoztatási kötelezettségével kapcsolatos hanyagsága a panaszos tisztességes eljáráshoz való jogának a sérelmét okozta. A panaszossal szembeni testi kényszer alkalmazása és a könnygáz használat következtében okozott sérülés tekintetében a testi épséghez való alapvető jogának, a bilincs alkalmazása következtében pedig emberi méltóságának és személyi szabadságának súlyos sérelmét állapította meg.

E jogsértések súlyára tekintettel a Panasztestület állásfoglalását az Rtv. 93/A. § (6) bekezdésének alapján megküldte az országos rendőrfőkapitány számára.

A 2010. május 12-i hatállyal folyamatban lévő közigazgatási hatósági eljárás 2010. május 18-án felfüggesztésre került. Tekintettel arra, hogy a felfüggesztési ok megszűnt, ezért az eljárás továbbfolytatásáról döntöttem.

II.

A tényállás tisztázásához a hatóság részére az alábbi iratok álltak rendelkezésre:

- a panaszos 2009. július 10-én előterjesztett beadványa és annak július 28-án kelt megerősítése;

- a panaszos által írt, 2009. augusztus 21-én kelt kiegészítés, illetve az ahhoz csatolt CD lemez;
- a BRFK Hivatala 2009. szeptember 15-én kelt 01000-105-796-9/2009. számú átirata;
- az ORFK 2009. augusztus 18-án kelt 24463/29/2009.ált. számú átirata a panaszosokkal szemben végrehajtott rendőri intézkedésekről;
- Budapest Rendőrfőkapitánya 2009. július 4-én kelt, 01000/36888-1/2009.ált. számú határozata;
- Budapest Rendőrfőkapitánya 2009. július 4-én kelt, 01000/36891-1/2009.ált. számú határozata;
- a BRFK Rendészeti Szervek Biztosítási Osztály 2009. június 21-én kelt, 01000/34058-2/2009.ált. számú jegyzőkönyve;
- a BRFK Hivatala 2009. augusztus 13-án kelt, 01000-105-716-7/2009.P. számú átirata;
- az ORFK 2009. szeptember 11-én kelt, 29000/24463/35/2009. RP. számú iratanyaga;
- a BRFK Hivatala 2009. szeptember 8-án kelt, 01000-105-781-6/2009.P. számú átirata;
- a BRFK Hivatala 2009. szeptember 9-én kelt, 01000-105-780-18/2009. számú átirata;
- Budapest Rendőrfőkapitánya 2009. július 03-án kelt, 01000/36775/2009.ált. számú egyedi utasítása;
- Határország Országos Parancsnoksága 2002. december 10-én kelt, 16657-1/2002. számú rendszerbeveteli javaslata;
- a BRFK Hivatala 2009. szeptember 9-én kelt, 01000/105-794-7/2009.P. számú iratanyaga;
- a rendezvényről készült rendőrségi videofelvételek;
- Budapesti Nyomozó Ügyészségen Nyom. 1652/2009. számon hozott nyomozást megszüntető határozata.

Fenti dokumentumok az ügy szempontjából az alábbi releváns információkat tartalmazzák:

Budapest rendőrfőkapitánya a 01000/36775/2009. ált. számú egyedi utasításával 2009. július 04-én 00 órától 24 óráig Budapest teljes területére fokozott ellenőrzést rendelt el az Rtv. 30. § (1) és (3) bekezdése alapján. A rendelkező rész értelmében az állomány feladata az volt, hogy figyelemmel kísérje a rendezvényekre érkezőket és megakadályozza a jogsértések kialakulását. Ennek keretében szűrőpróbaszerű igazoltatásokat, ruházat-, csomag- és járműátvizsgálást hajthatott végre. A fokozott ellenőrzést elrendelő utasítás indokolása szerint 2009. július 04-re nagy számú demonstráció megtartását jelentették be Budapest területére, amely rendezvényeken várhatóan jelentős lesz a résztvevők létszáma.

A Budapesti Rendőr-főkapitányság (a továbbiakban: BRFK) 01000-105-716-7/2009.P. számú, a Panasztestületnek írt válaszlevelében foglaltak szerint 2009. július 04-re Budapest területére 16 bejelentés érkezett a Rendőrséghez a gyülekezési jogról szóló 1989. évi III. törvény (a továbbiakban: Gytv.) szerint minősülő rendezvény megtartásáról, ezen belül hét rendezvényt kívántak az V. kerületben tartani. Két bejelentő a Szent István térre, két bejelentő a Kossuth térre, további egy-egy bejelentő az Arany János utcába, a Markó utcába és a Nádor utcába jelentett be rendezvényt. A két Szent István téri rendezvény napirendjeként a következőket jelölték meg: „beszéd a Szabadság téren zajlott jogsértésekről”, illetve „szimpátiatüntetés a koncepciók perék áldozatai mellett”; az egyik Kossuth téri rendezvény célja a következő volt: „tiltakozó tüntetés a Szabadság téri tüntetés megtiltása miatt”, míg a másik Kossuth téri rendezvény bejelentője napirendet nem jelölt meg.

Annak ellenére, hogy az V. kerületi Erzsébet térre a Gytv. hatálya alá tartozó rendezvényt nem jelentettek be 2009. július 04-re, aznap délután több száz fős csoportosulás jelent meg ott azzal a céllal, hogy egy bejelentés nélküli rendezvényen vegyenek részt.

A megjelenteket 16 óra 58 perckor szólították fel a terület elhagyására, figyelmeztették a helyszínen maradókat, hogy őket igazoltatják és előállítják. Mivel a felszólításnak nem engedelmeskedtek, 17 óra 19 perckor a rendőrök megkezdték a kilátásba helyezett igazoltatásokat és előállításokat. A tömeg 18 óra 07 perckor a rendőröket megtámadta, kövel, palackokkal, betondarabokkal dobálták a sorfalat, és ezen cselekményeket felszólítás ellenére sem hagyták abba. Az események kapcsán összesen 190 főt állítottak elő az Erzsébet térről.

A BRFK 01000-105-794-7/2009.P. számú, a Panasztestületnek írt válaszlevelében foglaltak szerint a felszólítások és figyelmeztetések 20:31 óráig folyamatosan, jól hallhatóan folytatódtak.

Kifejezetten a panaszossal szemben rendőri intézkedés nem történt. A tömeg oszlatása érintette a panaszost oly módon, hogy a kényszerítő eszközök használata során, mint a tömeg tagja megsérült. Sérüléséről készült orvosi dokumentumokat a panaszos a Panasztestületnél előterjesztett panaszához csatolta.

A kifogásolt rendőri intézkedéssel összefüggésben a panaszos a Btk. 226. §-ába ütköző hivatalos eljárásban elkövetett bántalmazás büntette miatt tett feljelentést azzal, hogy a passzív ellenállást tanúsító csoportjukra a rendőrök rárontottak és vele szemben testi kényszert, valamint könnygázt alkalmaztak, melynek következtében orvosi ellátása vált szükségessé. A helyszínen elsősegélyt nyújtó személy szerint életveszélyes állapotban volt, tetániás görcsrohamot kapott, és bármikor bevezethetett volna a nyelőcsőve és a tüdeje. A Budapesti Nyomozó Ügyészség a fenti tényállás alapján nyomozást rendelt el, amelyet a fent idézett számú határozatával megszüntetett.

A panaszos által csatolt kép- és videofelvételek alapján az alábbiak állapíthatók meg.

- a csatolt fényképfelvételeken látható, amint a panaszos társaival egy csoportban ül, néhányuk gázálcot visel, a panaszoson nincs maszk, a velük szemben álló rendőri sorfal tagjai közül többen könnygázzal terítik be a demonstrálókat, jórészt egy-egy ülő személy arcába célozva.

- a csatolt videofelvételek közül a HírTV egyik bejátszásában a panaszos akkor látható, amikor már a gyorskötöző bilincs nincs rajta, és mentősök látják el (legalábbis egy háttal álló férfi felsőjén a „mentőszolgálat” felirat olvasható), és a tudósító elmondja – a panaszban foglaltakkal egyezően –, hogy a rendőrök sokáig nem akarták levenni a gyorskötözőt. A bejátszás körülbelül 19 óra 40 perckor készült.

- a rendőrségi felvételen látható, hogy a panaszos a földön fekszik, a hasán, hátul összebilincselte kézzel. Amikor egy rendőr melléér, magától a hátára fordul, és felül. A rendőr ekkor a panaszos hátához támasztja a térdét, és a rövidnadrág zsebeit kívülről áttapogatja. Ennek során látható, ahogy a panaszosnál rángások jelentkeznek, ezt követően oldalra csuklik, már két rendőr áll mellette, az átvizsgálás véget ér, és ekkor a felvétel megszakad.

A Panasztestület megkereste a panaszos által megadott telefonszámon elérhető hölgyet, aki a panaszost a helyszínen ellátta. Ő elmondta, hogy a panaszosnak valóban segítséget nyújtott, azonban ezt nem mentősként tette. Amikor látta, hogy ellátásra szorul a panaszos, a segítségére sietett, mivel van ehhez megfelelő vizsgája. Elmondta, hogy a panaszos „habzó szájjal” kiabált, kérte, hogy a bilincset vegyék le róla, ugyanezt kérte a hölgy is. A rendőrök – elmondása szerint – elég tanácstalanok voltak, először azt mondták, hogy vegye le ő, azonban nála nem volt, nem is lehetett a rendezvényen kés vagy más vágóeszköz, majd mintegy öt perc elteltével a rendőrök kerítették vágószerszámot, és levették a panaszos

kezeiről a kötözőt. Tájékoztatásul elmondta azt is, hogy a panaszosnak epilepsziás jellegű rohama volt, álláspontja szerint meg is halhatott volna, mivel a gázt közvetlenül a szájába fújták. Utalt arra is, hogy őt is megütötték a rendőrök, majd kérdésre kifejtette, hogy miközben ellátást nyújtott, nem voltak rá figyelemmel, ennek során, nem célzottan, de őt is érte rendőri ütés. Kérdésre elmondta azt is, hogy mentőt nem hívott a panaszoshoz, mivel arra megítélése szerint nem volt szükség.

III.

A panaszos által előadott kifogások kapcsán a vizsgálat az alábbiakat állapította meg.

1./ A rendőri intézkedés tényét és jogalapját kifogásolta a panaszos, ezért – tekintettel arra, hogy a panaszos személyét érintő kifogásolt rendőri intézkedés a tömeg felosztatása és ennek során kényszerítő eszközök (testi kényszer, könnygáz) alkalmazása volt – az eljárás során szükségessé vált a panaszolt intézkedésben résztvevő rendőri erők által adott tájékoztatás tartalmának vizsgálata is, nevezetesen, hogy megjelölték-e, és ha igen mely okot jelölték meg a tér elhagyására történő felszólítás alapjaként. A vizsgálat a kifogásolt rendőri intézkedés jogalapjának meglétére terjedt ki (felosztatás jogellenességének megállapítására a Gytv. 14. § (3) bekezdésben foglalt rendelkezés szerint [„ha a rendezvényt felosztatják, a rendezvény résztvevője a felosztatástól számított tizenöt napon belül pert indíthat”] a bíróság rendelkezik határhörrel).

Az Rtv. 19. § szerint a jogszabályi előírások végrehajtását szolgáló rendőri intézkedésnek – ha törvény vagy nemzetközi megállapodás másként nem rendelkezik – mindenki köteles magát alávetni, és a rendőr utasításának engedelmeskedni. A rendőri intézkedés során annak jogszerűsége nem vonható kétségbe, kivéve, ha a jogszerűtlenség mérlegelés nélkül, kétséget kizáróan megállapítható. A rendőr jogszerű intézkedésének való ellenszegülés esetén az e törvényben meghatározott intézkedések és kényszerítő eszközök alkalmazhatók.

A tömegosztatás szabályait a rendőrség Szolgálati Szabályzatáról szóló 62/2007. (XII.23.) IRM rendelet (a továbbiakban: Szolgálati Szabályzat) 74. §-a szabályozza. Eszerint ha jogszabály a tömeg felosztatását a rendőrség számára kötelezővé tesz (Gytv. 14. §), vagy a tömeg jogellenes magatartást tanúst, a csapaterő kirendelésére jogosult rendőri vezető intézkedik a tömegosztatásra. Tömegosztatás elrendelésére – jogszabályban meghatározott feltételek megléte esetén – a gyülekezési törvény hatálya alá tartozó olyan rendezvényeken, ahol a rendőrség a rend biztosításában közreműködik, a biztosítás parancsnoka jogosult. A felszólítást a rendőri fellépés megkezdésével egyidejűleg kell fogantatosítani, ha a csapaterőt a tömeg részéről közvetlen támadás éri. Tömeggel szemben a csapaterő kényszerítő eszközként alkalmazhatja, passzív ellenállás esetén a testi kényszert, aktív ellenszegülés esetén rendőrbotot stb.

Az eljárás során az ismertetett okirati bizonyítékok alapján megállapítást nyert, hogy a panaszos 2009. július 04-én délután több száz fős tömeg tagjaként a Budapest V. kerületi Erzsébet téren jelen volt egy előre be nem jelentett, a Gytv. hatálya alá tartozó rendezvényen. A rendőri erők a helyszínen, hangosbemondón keresztül 16 óra 58 perctől kezdődően több alkalommal, jól hallhatóan felszólították a téren tartózkodókat, hogy jogsértő magatartásukat hagyják abba, távozzanak, illetve figyelmeztették őket, hogy aki nem tesz eleget a felszólításnak, azt igazoltatják, majd előállítják. 17 óra 19 perctől megkezdtek a kilátásba helyezett intézkedések fogantatosítását. A helyszínen tartózkodó panaszos – a felszólítások ellenére, annak ellenállva – több társával a földre ült, és ellenállásukat erősítendő, karjaikat összefonták a mellettük ülő karjaival.

A rendőri intézkedést megelőző felszólítás egyértelmű utalást tett arra, hogy a rendezvény jogellenes ezért kell a helyszínt elhagynia a felszólított személyeknek. A jogellenességre vonatkozó rendőrségi állítást az Rtv. 19. §-ban megfogalmazott rendelkezés szerint a panaszos a helyszínen nem kérdőjelezte meg és engedelmességét sem tehetette mérlegelése eredményétől függővé.

A rendelkezésre álló dokumentumok alapján megállapítható, hogy a tömegoszlatást megelőzően a nem engedélyezett demonstráción résztvevőket hangosbemondón távozásra hívták fel. A panaszos és társai ennek ellenére továbbra is a helyszínen maradtak, úgy hogy a rendőri intézkedést összekapaszkodással is akadályozták.

A törvényben foglalt rendelkezések felhatalmazása alapján a rendőri intézkedésre kellő jogalappal került sor, ezért az e körben előadott panaszt elutasítom.

2./ A panaszos kifogásolta a vele – mint a tömegoszlatás során a tömeg tagjával – szemben foganatosított testi kényszer alkalmazásának jogalapját, szakszerűségét és arányosságát.

Az Rtv. 47. § szerint a rendőr – intézkedése során – az ellenszegülés megtörésére testi erővel cselekvésre vagy a cselekvés abbahagyására kényszerítést (testi kényszer) alkalmazhat.

Az Rtv. 49. § (1) A rendőr a szolgálatban rendszeresített, vegyi vagy elektromos sokkoló eszközt, illetőleg rendőrbotot vagy kardlapot alkalmazhat

- a) a mások vagy saját életét, testi épségét, illetőleg a vagyonbiztonságot közvetlenül veszélyeztető támadás elhárítására,
- b) a jogszerű rendőri intézkedéssel szembeni ellenszegülés megtörésére.

Az Rtv. 61. § (1) bekezdése szerint a kényszerítő eszköz alkalmazására az érintett – ha az eset körülményei lehetővé teszik – előzetesen figyelmeztetni kell. Mivel a felszólítással okozott késedelem az intézkedés eredményességét veszélyeztette volna, ezért annak elmaradása nem volt jogsértő.

Az Rtv. 15. §-a szerint a rendőri intézkedés nem okozhat olyan hátrányt, amely nyilvánvalóan nem áll arányban az intézkedés törvényes céljával. A több lehetséges és alkalmas rendőri intézkedés, illetőleg kényszerítő eszköz közül azt kell választani, amely az eredményesség biztosítása mellett az intézkedéssel érintettre a legkisebb korlátozással, sérüléssel vagy károkozással jár.

Az Rtv. 16. § (1) bekezdése kimondja, hogy a rendőr kényszerítő eszközt csak a törvényben meghatározott feltételek fennállása esetén, az arányosság elvének figyelembe tartásával alkalmazhat úgy, hogy az nem okozhat aránytalan sérelmet az intézkedés alá vontnak. Nincs helye a kényszerítő eszköz további alkalmazásának, ha az ellenszegülés megtört, és a rendőri intézkedés eredményessége e nélkül is biztosítható.

A Szolgálati Szabályzat 57. §-a szerint a rendőr szolgálata jogszerű teljesítésekor köteles intézkedéseinek érvényt szerezni, ennek érdekében előzetes figyelmeztetés után, az arányosság elvének figyelembevételével kényszerítő eszközt alkalmazhat. Ha a figyelmeztetés a rendőri intézkedés eredményességét veszélyezteti, a kényszerítő eszköz előzetes figyelmeztetés nélkül is alkalmazható. A rendőr a kényszerítő eszköz alkalmazása során a testi épséghez fűződő jogokat köteles tiszteletben tartani, és a testi épséget csak a legszükségesebb mértékben veszélyeztetheti.

A Szolgálati Szabályzat 58. §-a rendelkezik a kényszerítő eszközök Rtv. szerinti meghatározásának sorrendjéről. Ez fokozatosságot is jelent, súlyosabb kényszerítő eszköz csak akkor alkalmazható, ha az enyhébb kényszerítő eszköz alkalmazása nem vezetett eredményre, vagy sikere eleve kilátástalan. Ellenszegülésnek kell tekinteni azt a célzatos, fizikai erő kifejtéssel járó tevékenységet, amely a rendőrt jogszerű intézkedésének megkezdésében, folytatásában vagy befejezésében akadályozza, így különösen, ha valaki élet, testi épség elleni fenyegetéssel vagy fizikai erőszakkal akadályozza, hogy a rendőr valahová belépjen, valahol tartózkodjon, valahonnan távozzon, valakit személyes szabadságában korlátozzon, illetőleg valakivel szemben intézkedést fogantosszon.

A Szolgálati Szabályzat 59. § (1) bekezdése szerint a kényszerítő eszköz alkalmazása feltételeinek fennállása esetén testi kényszert akkor kell alkalmazni, ha a rendőri erőfölény vagy az intézkedés alá vont személy állapota, magatartása folytán a rendőri intézkedés eredményessége ezzel biztosítható.

Az intézkedő rendőrök a többszöri, folyamatos, jól érthető felszólítást követően – a videofelvételek tanúsága szerint is – elsősorban testi kényszer alkalmazásával próbálták az ellenszegülőket távozásra bírni.

Mivel a panaszos a többszöri rendőri felszólításnak nem tett eleget, annak ellenszegült, ezért a rendőri intézkedés eredményessége csak a fenti módon volt biztosítható, a testi kényszer alkalmazására a hivatkozott jogszabályi felhatalmazások alapján, jogszerűen került sor, ezért az erre vonatkozó panaszt elutasítom.

3./ Panaszos sérelmezte a gyorskötöző – műanyag bilincs – alkalmazását és azt, hogy többszöri kérése ellenére sem távolították el a rendőrök a kezéről.

A bilincs alkalmazásának vizsgálata.

Az Rtv. 48. §-a a bilincs használatát a személyi szabadságában korlátozni kívánt vagy korlátozott személlyel szemben és akkor teszi lehetővé, ha ez az érintett önkárosításának, támadásának vagy szökésének megakadályozására, illetve ellenszegülésének megtörésére szükséges.

Az Rtv. 59. § (1) bekezdésében foglalt rendelkezés szerint, ha a jogellenesen összegyűlt, illetőleg jogellenes magatartást tanúsító tömeg a széteszlásra irányuló rendőri felszólításnak nem tesz eleget, a rendőrség az e fejezetben szabályozott kényszerítő eszközök – így a bilincs – alkalmazása mellett a tömeggel szemben – többek között – ingerlőgázt alkalmazhat.

A rendőrök a helyszínen lévőknek a hely elhagyására hangosbemondón történt többszöri figyelmeztetést követően a szabálysértés tovább folytatása miatt a rendezvény feloszlásába kezdtek, a többszöri felszólítás után eltávozni nem akaró szabálysértést folytató személyekkel szemben megkezdtek az intézkedést. A rendőröknek a helyszínen nem keletkezett olyan jellegű kötelezettségük, hogy megítéljék: a demonstráció ellentétes-e a Gytv. rendelkezéseivel, vagy sem, a tömegoszlattal kapcsolatos intézkedéseket hajtották végre, melyre az idézett jogszabályi rendelkezések számukra megfelelő felhatalmazást adott.

A rendelkezésre álló panaszosi nyilatkozatok közül a nyomozó hatóságnál tett tanú vallomásaiban maga a panaszos is elmondta, hogy hallotta a tér elhagyására történt rendőri felszólítást, de ennek nem tett eleget, mert jogszerűnek tartotta a demonstrációt.

Mindezek alapján megállapítható, hogy adott helyzetben a panaszos által kifogásolt körülmény (a gyorskötöző alkalmazása) nem volt eltúlzott, annak alkalmazására jogszerűen került sor, ezért az e körben előadott panaszt, mint alaptalant elutasítom.

A bilincs (műanyag gyorskötöző) eltávolításának vizsgálata.

Ezzel kapcsolatban a panaszos által előadottak, valamint a panaszos által megjelölt, a panaszost elsősegélyben részesítő személy nyilatkozata, valamint videofelvétel áll rendelkezésre.

A panaszbeadvány erre vonatkozóan azt tartalmazza, hogy az országos mentőszolgálat embereinek a többszöri felszólítására sem távolították el a rendőrök a gyorskötözőt.

Ezzel szemben az elsősegélyt nyújtó hölgy úgy nyilatkozott, hogy a panaszos „habzó szájjal” kiabált, kérte, hogy a bilincset vegyék le róla, ugyanezt kérte a hölgy is. Elmondása szerint a rendőrök elég tanácstalanok voltak, először azt mondták, hogy vegye le ő, azonban nála nem volt, nem is lehetett a rendezvényen kés vagy más vágóeszköz, majd mintegy öt perc elteltével a rendőrök kerítették vágószerszámot, és levették a panaszos kezéről a kötözőt.

A csatolt videofelvételek közül a HírTV egyik bejátszásában a panaszos akkor látható, amikor már a gyorskötöző bilincs nincs rajta, és mentősök látják el (legalábbis egy háttal álló férfi felsőjén a „mentőszolgálat” felirat olvasható).

Fentiek alapján megállapítható, hogy a rendőrök a tőlük elvárható módon távolították el a bilincset a panaszos kezéről annak érdekében, hogy az orvosi ellátása biztosított legyen. A panaszos állapotát figyelembe véve ténylegesen a bilincs eltávolítására vonatkozó kérés elhangzása után azonnal intézkedtek oly módon, hogy az elsősegélyt nyújtó személyt hatalmazták fel a bilincs eltávolítására. Mivel nála ehhez nem volt eszköz a rendőrök haladéktalanul intézkedtek és a szükséges eszköz beszerzésére és ezt követően a gyorskötözőt levágták a panaszos kezéről.

Fentiek alapján nem volt aránytalanul hosszú ideig és indokolatlanul a bilincs a panaszos kezén. Ugyanakkor a megváltozott körülményekre tekintettel – a panaszos rosszul lett és orvosi ellátása vált szükségessé – a rendőrök azonnal intézkedtek annak eltávolítása érdekében, ezért az e körben előadott panaszt elutasítom.

4./ Panaszos sérelmezte, hogy a vele szemben alkalmazott kényszerítő eszköz (könnygáz használata) sérülést okozott.

A panasznak ezen részére vonatkozóan megállapítottam hatásköröm hiányát, tekintettel arra, hogy az említett sérülések keletkezési körülményeinek részletes vizsgálatára büntetőeljárás keretében kerülhet sor. A Budapesti Nyomozó Ügyészség a Büntető Törvénykönyvről szóló 1978. évi IV. törvény 226. § (1) bekezdésébe ütköző és aszerint minősülő bűncselekmény gyanúja miatt a büntetőeljárást lefolytatta.

IV.

A Panasztestület a panaszos által előterjesztett panaszt megvizsgálta, és a fent hivatkozott állásfoglalásában azt megalapozottnak találta. A Panasztestület megállapította a panaszos tisztességes eljáráshoz való alapvető jogának (a rendezvény felosztatásához kapcsolódó tájékoztatási kötelezettség hiányossága miatt), valamint a testi épséghez való alapvető jogának (testi kényszer alkalmazása, és könnygáz használat) súlyos sérelmét.

A Panasztestületnek a tájékoztatási kötelezettség mulasztása, valamint a testi kényszer és kényszerítő eszközök alkalmazása tekintetében megfogalmazott megállapításaival nem értek egyet, eltérő álláspontomat határozat II. részében, jogszabállyal alátámasztott részletes indokolással együtt, fentebb kifejtettem.

Mivel a Panasztestület állásfoglalásától való eltérések indokolását a törvény kizárólag a jelen határozatban foglaltakkal kapcsolatban teszi kötelezővé, ezért a Panasztestületnek az Erzsébet téri rendezvényekre összességében tett megállapításaira jelen határozatomban – eltérő megállapítások hiányában – nem térek ki.

Hatásköri és illetékességi szabályokat az Rtv. 92. § (1) bekezdése, illetve a 93/A. § (6) és (7) bekezdése tartalmazza, miszerint „Akinek az e törvény IV., V. és VI. fejezetében meghatározott kötelezettség megsértése, a rendőri intézkedés, annak elmulasztása, a kényszerítő eszköz alkalmazása (e fejezet alkalmazásában a továbbiakban együtt: intézkedés) alapvető jogát sértette - választása szerint - panasszal fordulhat az intézkedést foganatosító rendőri szervhez, vagy kérheti, hogy panaszát az országos rendőrfőkapitány, valamint a főigazgatók a Testület által lefolytatott vizsgálatot követően bírálja el.”, és „A Testület a panaszt kilencven nap alatt vizsgálja meg. A Testület az állásfoglalását külső befolyástól mentesen alakítja ki. A Testület az állásfoglalását megküldi az országos rendőrfőkapitány, valamint a főigazgatók számára. Az országos rendőrfőkapitány a panaszról az állásfoglalás kézhezvételét követő harminc napon belül közigazgatási hatósági eljárásban dönt. Ha az országos rendőrfőkapitány, valamint a főigazgatók határozatban eltér a Testület állásfoglalásától, ezt köteles megindokolni.”

Határozatom az alábbi jogszabályokon alapul:

- a polgári perrendtartásról szóló 1952. évi III. törvény 326. § (7) bekezdése, 330. § (2) bekezdése;
- a közigazgatási hatósági eljárás és szolgáltatás általános szabályairól szóló 2004. évi CXL. törvény 100. § (1) bekezdés a) pontja valamint a (2) bekezdése, a 109. § (1) és (3) bekezdése;
- a Rendőrségről szóló 1994. évi XXXIV. törvény 15. §-a, 16. § (1) bekezdése, 19. § -a, 47. §-a, 48. §-a, 49. § (1) bekezdése, 59. § (1) bekezdése, 61. § (1) bekezdése, 92. § (1) és (2) bekezdései, a 93/ A § (7) és (9) bekezdései;
- a gyülekezési jogról szóló 1989. évi III. törvény 14. § -a;
- a Rendőrség Szolgálati Szabályzatáról szóló 62/2007. (XII. 23.) IRM rendelet 57. §-a, 58. §-a, 59. §-a, 74. §-a.

Budapest, 2012. július 1.

Dr. Hatala József r. altábornagy
országos rendőrfőkapitány